ИНСТИТУТ ПО БИОРАЗНООБРАЗИЕ И ЕКОСИСТЕМНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ - БАН
Вх. № 1261 - 00 - 05 - 06
от 02.11.2015

С Т А Н О В И Щ Е

От проф. д-р Мария Делова Шишиньова – катедра по Зоология и антропология

на Биологически факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“, назначена със заповед № 192/9.09.2015 год. на ИБЕИ, БАН за член на Научното жури.

ОТНОСНО: Материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност **„Доцент“** по 4.3 Биологически науки, специалност ПАРАЗИТОЛОГИЯ И ХЕЛМИНТОЛОГИЯ за нуждите на секция „Биоразнообразие и екология на паразитите“ на отдел „Животинско разнообразие и ресурси“ – ИБЕИ, БАН.

За участие в конкурса за академичната длъжност **„Доцент“** обявен в ДВ брой 50/ 3.07.2015 год. са представени документите на единствен кандидат **– главен асистент д-р Ясен Желязков Мутафчиев** от секция „Биоразнообразие и екология на паразитите“ на отдел „Животинско разнообразие и ресурси“.

Главен асистент д-р Ясен Мутафчиев завършва висшето си образование в ОКС „Бакалавър“ през 2003 год. в специалност Биология на Биологическия факултет на СУ“Св. Климент Охридски“, а през 2005 год. става Магистър по Зоология, специалност Зоология на безгръбначните животни в катедрата по Зоология и антропология на Биологическия факултет. Работи като специалист биолог в секция „Биологично разнообразие“ на Централна лаборатория по обща екология – БАН, след което в периода 2006 – 2009 год. е докторант по научната специалност Паразитология и хелминтология и защитава дисертация на тема: “Видово разнообразие на нематодите от надсемейство Acuarioidea (Spirurida) в България“. Професионалната му кариера продължава в секцията по „Биологично разнообразие“ като биолог специалист, научен сътрудник I-ва степен и понастоящем като главен асистент в секция „Биорознообразие и екология на паразитите“ в ИБЕИ – БАН. Осъществява две специализации, свързани с научната му кариера – в Париж и в Женева, както и пет изследователски визити по покана на чуждестранни учени.

Представената служебна бележка показва, че гл. ас. д-р Ясен Мутафчиев има общ трудов стаж 7 години, 5 месеца и 2 дни към момента на подаване на документите по конкурса.

Кандидатът е представил необходимата документация, съобразно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за

прилаганито му, както и Правилника за условията и реда за придобиване и заемане на академични длъжности в БАН.

От представените общо 34 публикации, 3 са свързани с получаването на ОНС „Доктор“ – 1 автореферат и 2 статии в списания с импакт фактор. В настоящия конкурс за доцент са представени 31 публикации, от които 27 в чуждестранни списания с импакт фактор, 1 глава от книга, публикувана в чужбина, 2 публикации в чуждестранни списания без импакт фактор и 1 в българско списание без импакт фактор. Представените публикации са в съавторство като в 15 от статиите гл. ас. Я. Мутафчиев е на първо място в авторския колектив, в 1 на второ място, в 2 на трето място и в 9 на последващо място.

Приложената справка на цитиранията на гл.ас. д-р Ясен Мутафчиев показва, че кандидатът е разпознаваем в научните среди и специалисти в съответната област на изследване. Отбелязани са 27 цитирания, от които 23 цитирания в списания с импакт фактор и 4 в списания без импакт фактор.

В научната си кариера кандидатът има 10 участия в научни форуми в България и в чужбина, в 6 от които той е представял доклада на авторския колектив. Участва в разработването на 7 научни проекти, от които 5 са индивидуални проекти, финансирани от европейската програма SYNTHESYS.

Научноизследователската дейност на кандидата напълно съответства на обявения конкурс. Научните интереси на гл.ас. Я. Мутафчиев са свързани с морфология, таксономия, систематика, екология и жизнени цикли на зоопаразитни нематоди. Основните научни изследвания имат фундаментален характер и са свързани с важни таксономични, фаунистични, биологични и екологични данни на изследваните групи нематоди.

Съществен приносен характер имат изследванията върху таксономията, систематиката и фаунистиката на зоопоразитните нематоди от семейство Acuariidae (Spirurida) в България и в други страни. Въз основа на това за страната се установяват 36 вида нематоди, отнасящи се към 2 подсемейства и 17 рода. За първи път се съобщават 4 нови рода за фауната на България и 7 нови вида. Направен е таксономичен и зоогеографски анализ на фауната на семейството в България, посочват се установените видове гостоприемници птици и бозайници. Описани са нови за науката видове.

Чрез използването на светлинна и сканираща електронна микроскопия са извършени морфологични и таксономични изследвания на различни видове зоопаразитни нематоди, което позволява решаването на важни таксономични въпроси за някои видове, установяването на други за първи път за фауната на Европа, описанието на нови за науката родове, видове или нови видове за нови гостоприемници, преописани са два вида от типовите им гостоприемници като установените морфологични различия подкрепят валидността на видовете, а не предложената от други автори синонимия.

Приносен характер с практическо приложение е и ключ за идентификация на видове от род Acuaria и род Cosmocephalus.

За изясняване на биоразнообразието, систематиката на паразитите и тяхната специализация към гостоприемниковата група изследването на музейни и нови материали от зоопаразитни нематоди допринася за систематизиране на новополучени морфологични данни, които позволяват да се извърши допълване на родови диагностики на два рода от изследваното семейство.

Изследвания върху таксономията и систематиката на семейство Spirocercidae водят до описание на два нови вида паразитни нематоди по бозайници, валидиране на два рода – Gastronodus и Skrjabinocercina чрез систематизиране на морфологичните белези на близките им видове както и допълване на родови диагнози на два рода.

Важно място и значение заемат изследванията, свързани с морфология, систематика и биология на филариятни нематоди от семейство Onchocercidae. Използването на морфологични и молекулярни методи дават възможност за отдиференциране на определяне принадлежността на микрофиларии, за първи път за фауната на Европа се съобщава вида *Cercopithifilaria bainae* , описан като паразит в подкожната тъкан на кучета в Бразилия като се коригира и допълва морфологичното описание на вида. На базата на молекулярни секвенции на микрофилариите се установява честата срещаемост на вида в страни от Южна Европа – Испания, Южна Италия и Гърция.

Ценен принос представлява и изследването, при което се установява *Onchocerca lupi* като причинител на окулярни нематодози по човека, значението на документираните морфолотични белези за коректното идентифициране на паразита както и разпределението и денонощната активност на микрофилариите на вида. Приложението на комбинирани методи – морфологични и молекулярни дава възможност да бъдат актуализирани данните и за други видове от род Cercopithifilaria и допълване на родовата диагноза.

Извършено е детайлно морфологично изследване на 12 вида от род Mansonella въз основа на което се предлагат четири вида изменения в систематиката на групата и е направен идентификационен ключ на седемте подрода в рода.

Приносен характер имат изследванията върху биологията на метастронгилоидни нематоди от семейство Angiostrongylidae – *Aelurostrongylus abstrusus Troglostrongylus brevior* и сем. Crenosomatidae – *Crenosoma vulpis* , изяснена е миграцията на *Trichosomoides nasalis* от сем. Trichosomoididae, описан е нов за науката вид от сем. Heterakidae (Ascarida) – *Meteterakis saotomensis* , паразитиращ в червата на безкрако земноводно, който е първият вид от рода известен от Афротропичното царство и вторият известен от безкраки земноводни.

Проучвания върху ентомопатогенните нематоди от сем. Steinernematidae и сем. Heterorhabditidae (Rhabditida) показват видовото представяне от изследваните семейства в района на с. Железница, изискванията спрямо типа местообитания и предпочитаемостта спрямо почвените параметри и типа растителност.

Направено е и изследване на връзката на хелминтните съобщества и солничните рачета от род Artemia в хиперсалинни басейни. Осъществено е първото цялостно изследване върху сезонната динамика на цестодната инвазия в интродуцирана популация на *Artemia franciscana* в Испания. Установените параметри на заразяване са в съответствие с твърдението (хипотезата), че хелминтите не оказват пряко влияние върху числеността на вида-нашественик в неговия инвазионен ареал. Проведено е първо изследване върху хелминтната инвазия на местни популации на *A. franciscana* от Голямото соленоводно езеро в Юта като са описани 4 вида цестоди и 1 вид нематод. Установено е, че сезонната динамика в числеността на водолюбивите птици като крайни гостоприемници слабо влияе върху параметрите на хелминтната инвазия в солничните рачета. Местните популации на солничното раче в изследваното езеро имат по-висока хелминтна инвазия в сравнение с интродуцираните популации на този инвазивен вид в Палеарктика.

Представената документация и публикационна дейност на кандидата показва неговия личен принос, който недвусмислено показва неговото кариерно развитие като специалист и научен работник. Колективните разработки показват, че гл.ас. Ясен Мутафчиев умее да роботи в екип, да участва в проекти и да поема необходимата отговорност.

Заключение

Въз основа на представената документация и изложеното в становището считам, че кандидатът покрива изискванията на чл. 24 от Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за прилагането му, както и Правилника за условията и реда за придобиване и заемане на академични длъжности в БАН. Главен асистент д-р Ясен Мутафчиев е утвърден специалист, с ясно очертан научноизследователски профил в областта на хелминтологията, със способности да провежда качествени научни изследвания. Поддържа професионални контакти със специалисти и е предпочитан партньор при провеждането на научни изследвания. Това ми дава основание да дам **положителна оценка** за избор на „Доцент“ на гл.ас. д-р Ясен Желязков Мутафчиев.

Във връзка с посоченото по-горе предлагам да бъде избран главен асистент д-р Ясен Желязков Мутафчиев за „Доцент“ по професионално направление 4.3 Биологически науки по научната специалност Паразитология и хелминтология.

19.10.2015 год. Подпис:

София (Проф. д-р Мария Шишиньова)